

Posudek bakalářské práce

Autorka: Tea Mucková (BOPR)

Téma práce: Legenda o sv. Janu Nepomuckém

Vedoucí práce: PhDr. Věra Pospíšilová

Oponent: Mgr. Jana Skálová, Ph.D.

Legenda o sv. Janu Nepomuckém

název bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá vznikem kultu Jana Nepomuckého a legendou, jejímž autorem je Bohuslav Balbín. Konfrontuje historickou postavu tak, jak je zachycena alespoň krátce po smrti v různých pramenech, s postavou mučedníka zpovědního tajemství, zrodil se v době baroka pod vlivem Balbínova okouzlení Hájkovou Českou kronikou.

V úvodu práce najdeme pojednání o legendě jako žánru a jejím specifickém postavení v době baroka. Na ně pak navazuje obecná charakteristika svatojánské legendy vycházející především z Kalistových studií a Vlnasovy publikace o Nepomuckém. Následující kapitoly jsou pojaty ryze historicky – studentka se zabývá dobou vlády Karla IV. a Václava IV., aby objasnila, z jakých historických a politických kořenů postava Jana Nepomuckého, pozdějšího mučedníka, vyrůstá. Za důležitou osobnost, která zasáhla do Nepomukových osudů, považuje studentka arcibiskupa Jana z Jenštejna, a proto se podrobně zabývá jeho spory se světskou mocí i samotným králem. (Spor, osudný pro pozdějšího mučedníka, jak známo, vrcholí v době, kdy bylo třeba jmenovat nového opata kladrubskeho kláštera.)

V kapitole nazvané Osudný den pro nevinné podrobně popisuje setkání Václava IV. a arcibiskupa Jana z Jenštejna roku 1393 a poslední okamžiky života Jana Nepomuckého. V závěru kapitoly najdeme zdůraznění politického pozadí jeho smrti. Desátá kapitola je věnována postavě Johánka z Pomuku. Stručně se zmiňuje také o založení kláštera a vzniku obce v jihozápadních Čechách, jakož i o rodině pozdějšího mučedníka. S využitím literatury seznamuje s jeho studií a životních osudech, o nichž však již bylo pojednáno výše. Záznamy o Janově mučení srovnává s moderními lékařskými a antropologickými nálezy a závěry E. Vlčka.

Další z klíčových kapitol práce je věnována několik století dlouhé cestě generálního vikáře k mučedníku zpovědního tajemství a svatořečení. Cituje Beckovského Poselkyni

starých příběhů a uvádí první zázračné události, k nimž došlo ve Svatovítském chrámu v době F. Falckého (budoucí světec trestající obrazoborce), a upozorňuje na pozvolný nárůst úcty také v Janově rodišti, instalování první svatojánské sochy (Brokoff 1638). (Zde je na místě pro zajímavost upozornit na sochu světce při Slepém rameni Malše v Českých Budějovicích vzniknuvší též několik let před kanonizací.) Podrobně je popsána snaha o beatifikaci Nepomuckého a Balbínova a Pešinova role v tomto procesu.

Kapitola Svatořečení začíná upozorněním na výjimku, jež byla udělena při zahájení kanonizačního procesu, a jeho průběh, ale zejména na velkolepé oslavy uspořádané v Praze u příležitosti kanonizace 8. – 16. října 1729. Zájem vzbuzují nepomucenské zázraky, u některých z nich studentka upozorňuje na jejich problematičnost z hlediska morálky dobové i dnešní. Je třeba poznamenat, že obsahují jasné poselství k věřícím – světec pomůže tomu, kdo se k němu modlí. Kapitola 18. je věnována světcovým atributům a rozšíření jeho kultu po křesťanském světě.

Jádrem práce jsou následující kapitoly, kde jsme seznámeni se vznikem legendy. Stěžejní jsou pro ni záznamy o smrti budoucího světce v různých pramenech domácích i cizích: prvním, kdo pozměnil fakta o smrti Nepomuckého, byl kronikář Ondřej Řezenský v roce 1422, a přes výčet dalších, kteří přispěli ke vzniku legendy, postupně dospívá k Václavu Hájkovi, který vytváří „dva Johánky“, a upozorňuje na práce Jana Ign. Dlouhoveského, Jiřího Krugeria, ale především Bohuslava Balbína. Dále připomíná autory, kteří se touto problematikou zabývali v době následující – od Dobrovského k F. M. Bartošovi a dalším.

Doba baroka přináší Nepomuckému nejen úctu, ale i odmítání jeho kultu, k čemuž uvádí studentka několik příkladů. Zajímavým příspěvkem k této problematice, na nějž upozorňuje, je vystoupení v časopise Bič na kazatele z roku 1782. Připomíná odmítnutí nepomucenského kultu také ve dvacátém století, zvláště po vzniku ČSR, a názor, že měl kult Jana Nepomuckého vytlačit z vědomí české veřejnosti památku Jana Husa.

Bakalářská práce je doplněna obrazovými přílohami, které studentka sama pořídila při návštěvě Nepomuku. Mohla být ale rozšířena o fotografickou dokumentaci z místa studií či bydliště. Mohla být věnována větší pozornost Balbínově legendě z hlediska kompozice a funkce. Místy vadí styl vhodný spíše pro beletrii, než pro odbornou práci.

Známka: **velmi dobře**

PhDr. Věra Pospíšilová

vedoucí BP

V Českých Budějovicích 25.8.2008